WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 54. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го БЕРЕЗНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 22, 1962 No. 54. VOL. LXIX.

ПРЕЗИДЕНТ І ЗБРОЙНІ СИЛИ ТВОРЯТЬ КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД В АРҐЕНТИНІ

АРҐЕНТИНСЬКА КРИЗА ГОТОВА НЕКОРИСНО ВПЛИНУТИ НА СОЮЗ ДЛЯ ПОСТУПУ

Вуенос Айрес. — В третьому дні після недільних виборів в Арґентині, 21-го березня криза внаслідок виборчої перемоги пероністів поглибилася ще більше. Президент Артуро Фрондізі уневажнив вибори перонівських прихильників на губернаторів у п'ятьох провінціях, де владу перейняли військовики. Але провідні військові кола не є вдоволені з цього і домагаються резиґнації президента Фрондізі. Секретар фльоти віце - адмірал Гастон С. Клемент, секретар летунства генерал бриґади Х. Рохас Сілверина є за те, щоб Фрондізі залишив свій пост. Але вкінці військовики погодилися в тому, щоб президент Фрондізі залишився при владі під умовою, що зорганізує коаліційний уряд, складений по половині з військовиків і цивільних осіб. Юнайтед Пресс Інтернешенел повідомляє, що в Буенос Айресі вже відбувається підготовка до боротьби проти пероністів. Всі військові частини дістали наказ залишитися в касарнях. Поширюється вістка, що військовики плянують проголосити хунту, яка перебрала б владу в свої руки. Американський амбасадор Роберт А. МекКлінтоск конферував із президентом Фрондізі. Представник американської амбасади заявив пізніше, що зорґанізування військової хунти спричинило б сповільнення американської допомоги Арґентині, яка відбувається в рямках Союзу для Поступу. Військові кола обмірковують дальші заходи, щоб виступити проти пероністів і в інших провінціях, а не тільки в тих п'ятьох, де прихильники диктатора Перона здобули губернаторські становища. Військові кола обмірковують пляни, якби взяти під контролю робітничу організацію Генеральну Федерацію Праці, в якій пероністи мають половину своїх прихильників. Військовики турбуються тим, що теперішня криза спричиняє погіршення становища Арґентини в закордонній політиці. Вони негодують на президента Фрондізі за те, що скасував давнішу заборону виставляти своїх кандидатів пропероніської партії. Але між військовиками є сильні і такі голоси, що треба б затримати при владі президента Фрондізі, щоб не переривати економічної відбудови країни. Ці військовики підкреслюють те, що військова хунта при владі є дуже непопулярна за кордоном, і тоді стримані були б закордонні кредити. З військовиками конферував колишній президент після скинення диктатора Перона Педро Е. Арамбуру, який давніше завжди був за те, щоб зберігати конституцію. Арамбуру вважають за майбутнього кандидата на президента Арґентини. Уряд вже другий день наказав банкам не урядувати, щоб не спричинити паніки серед населення, яке могло б кинутися до банків та вибирати свої ощадності. Майже закінчений підрахунок виборчих вислідів виявляє, що прихильники Перона дістали — 2-520 000 голосів, партія президента Фрондізі — 2 050 000, Народна радикальна партія — 1 652 000. Пероністи виграли вибори в 10-ох провінціях, а в п'ятьох інших провінціях стоять на другому місці щодо отриманого числа голосів.

Президент збільшив мито від імпортованих килимів і скляних виробів

Вашингтон. — Тарифова Комісія запропонувала президентові Кеннеді збільшити мито від імпортованих килимів, скляних виробів, керамічних мозаїкових кафель і бейзболових рукавиць. Президент погодився збільшити тарифові оплати від килимів і скляних виробів, але відкинув пропозицію збільшити мито від кафель і бейзболових рукавиць. Рішення Президента свідчить про те, що він, хоч і просить Конгрес про повновласті зменшувати митні оплати, то все таки хоче і надалі користати з тих пунктів торговельного закону, які дають йому право охороняти крайову продукцію за допомогою митних оплат. Збільшення мита найбільше діткне Бельгію і Японію, бо ті дві країни привозять до ЗДА килими і скляні вироби. Але Японія дістала винагороду, бо мито від її рукавиць і кафель залишається без зміни.

Білий Дім заперечує твердження Ніксона в справі Куби

Вашингтон. — 20-го березня пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер заявив журналістам, що твердження колишнього віце - президента Ричарда М. Ніксона про те, що Кеннеді під час виборчої кампанії виявив державну таємницю, коли домагався, щоб ЗДА підтримали кубинських повстанців, — не відповідає правді. Подібно заявив і колишній директор Центральної Розвідчої Агенції Аллен В. Доллес, який ствердив, що Кеннеді дістав інформації про вишкіл кубинських повстанців у ЗДА аж після виборів в 1960-му році. Ніксон у щойно виданій книжці під заголовком „Шість криз", твердить, що Кеннеді виявив цю таємницю, і внаслідок того Кастро міг підготовитися до оборони під час висадки, яка постала 17-го квітня 1961-го року. А. Доллес заявив, що твердження Ніксона є основане на „чесному непорозумінні". Ніксон не хотів в цій справі забрати голос, твердячи, що він мусить перевірити всі факти. Представник Вид-а „Даблдей" заявив, що перше видання книжки Ніксона вийшло в 60 000 примірників, і що дальші видання будуть друковані без змін, хіба що автор домагався б цього. Кеннеді сказав, що про справи Центральної Розвідчої Агенції не випадає публічно дебатувати, як це зробив Ніксон.

Уряд заскаржив комуністичну партію за незаплачені податки від $ 500,000

Ню Йорк. — Прокуратор ЗДА Роберт М. Морґентав вніс скаргу до окружного суду в Ню Йорку, в якій домагається, щоб комуністична партія ЗДА заплатила прибутковий податок від прибутків в 1951-му році, які виносили дол. 500,000. Ця скарга, як заявив Морґентав, -вирішить спір між урядом і комуністами, чи ця партія є політичною організацією, чи ні. Коли б суд визнав, що комуністична організація є політичною організацією, тоді вона не мусіла б платити прибутковий податок. Коли б суд вирішив інакше, тоді комуністична партія мусіла б платити прибутковий податок і за інші роки. В скарзі названі такі комуністичні провідники: генеральний секретар партії Гас Голл, крайовий секретар — Бенджемін Дейвіс, Елизабет Ґирлі Флинн — крайовий голова партії та інші.

Папа призначив 10 нових кардиналів та натаврував комуністичний режим

Рим. — Папа Іван XXIII виголосив в минулий понеділок 19 ц. м. до Святішої Колеґії кардиналів промову, в якій гострими словами натаврував „новітнє невільництво" в комуністичних країнах, де народи позбавлені „елементарних людських вольностей". Кардинальська колеґія зібралась для переведення формального вибору тих 10-х кардиналів, що їх прізвища оприлюднено вже 17 лютого ц. року. Є між ними також два латинсько - американські ієрархи, архиєпископи з Ліми в Перу і з Сантіяго в Чіле. Папа висловив „острах і сумніви", чи всі кардинали, архиєпископи і єпископи з широкого світу зможуть прибути на Вселенський Собор, що його Папа відкриє 11 жовтня ц. року. Теперішній вибір 10-х нових кардиналів підвищує їх цифру до 90, однак прізвища трьох залишаються засекречені: це ті духовники, що перебувають під комуністичним режимом, де з приводу такого підвищення грозить їм переслідування збоку комуністичної влади. На 90 кардиналів — 30 є італійцями.

Британія йде на поступки Москві в Женеві в справі атомової контролі

Женева. — Британський міністер закордонних справ лорд Гюм виголосив у вівторок 20-го березня ц. р. промову, в якій заявив, що Британія згідна шукати „компромісу" з Совєтським Союзом в справі заборони атомових дослідів, щоб могти договоритися до „мінімуму перевірювання" підозрілих детонацій чи землетрусів. Лорд Гюм вимагав тільки від Громика, щоб той визнав сам принцип потреби „перевірювання", при чому він, Гюм, вистерігався навіть слова „контроля". Британський міністер заявив, що він готов прийняти совєтське твердження, що існуючі підслухові апарати вистачальні для ствердження будьякої ядрової детонації, але все ж поруч із цим „якась мінімальна" міжнародна перевірча установа необхідна для загарантування непорушности договору про припинення детонацій. Громико заявив, що взагалі це „образа для Совєтського Союзу" підозрівати, що СССР може порушити підписаний договір, забувши, що до цього часу — за вийнятком однісінького договору про Австрію — не було ніодного іншого міжнародного договору, що його Совєтський Союз не порушив би. „Невтральний" індійський міністер Крішна Менон зопропонував, щоб міжнародна контрольна комісія діяла з невтральних країн, сусідуючих з СССР і ЗДА. Крім цього — невтральні хочуть мати свого представника на Атомовій підкомісії Женевської конференції роззброєння, де ведуться наради тільки трьох учасників, ЗДА, Британії і СССР, в справі договору про припинення ядрових дослідів. Державний секретар Дін Раск заявив, що в найближчий понеділок - вівторок він їде з Женеви до ЗДА.

Совєти обіцюють ділитися з ОН даними про свої космічні досліди

Об'єднані Нації, Н. Й. — Совєтський Союз виступив із заявою, що він готовий співпрацювати ділом з комісією ОН для справ мирного використання космічних дослідів. Склав таку заяву у вівторок 20-го березня ц. р. совєтський представник до ОН Плятон Д. Морозов, який ствердив водночас, що совєтські науковці в ділянці космонавтики вже співпрацюють з відповідними міжнародними організаціями і будуть продовжувати цю свою співпрацю. Обіцюючи передавати для використання дотичним установам Об'єднаних Націй свої звідомлення про вислiди дослідів, зв'язаних з випущенням совєтських сателітів і ракет, Морозов заявив, що СССР буде це робити, але тільки на засаді взаємности, значить, що такі ж звідомлення будуть подавати до Об'єднаних Націй теж інші держави. Щодо цього, чи Совєти будуть реєструвати в ОН всі випущені ними в орбіту навколо Землі чи в космічні простори свої космічні екіпажі й інші об'єкти, Морозов не подав ніяких інформацій. Реєстр таких спроб, в кількості 72, здійснених до 15 лютого ц. р., подав востаннє до ОН уряд З'єдинених Держав Америки.

В АЛЬЖИРІ ПОСИЛЕНИЙ ТЕРОР — ДЕ ҐОЛЬ ВИМАГАЄ НОВИХ ПОВНОВЛАСТЕЙ

Париж. — Після одноденного розмірного спокою — хвиля насильств і терору в Альжирі вибухла в минулий вівторок 20 березня з новою силою. У тому одному дні згинуло коло 100 осіб, при чому коло 50 осіб було вбитих або ранених, коли кілька мінометних стрілен впали в юрбу мусульман в дільниці Касбаш міста Альжиру. Загально вважають, що з мінометів стріляли терористи з Тайної Військової Організації. Коло 20 осіб згинули в актах індивідуального терору в Альжирі й Орані, серед них багато жінок, — решта погинули в різних інших місцевостях. Зате між французьким військом і мусульманськими партизанами панував повний спокій. Командування мусульманських повстанців видало наказ до всього мусульманського населення — зберігати спокій, не відповідати на провокації французьким військом і мусульно виконувати постанови підписаного в минулу неділю миру між Францією і альжирськими мусульманами. У виконанні того мирного договору французький прем'єр Мішель Дебре відчитав у вівторок у парляменті (палаті депутованих) коротке звернення президента де Ґоля. Де Ґоль звернув увагу, що внаслідку підписаного миру в Альжирі прийдуть такі поважні зміни, що затвердження *того мирового договору мусить прийти від цілого народу, а не тільки від парляменту.* Тому він заповів переведення всенародного референдуму, а від парляменту він домагається нових надзвичайних уповноважень, потрібних *для реалізування миру в Альжирі.* Опісля прем'єр Дебре виголосив довшу промову, пояснюючи підписаний з альжирськими мусульманами акт військового перемир'я і визначення нового правно - політичного стану для Альжиру. Відчитання звернення президента де Ґоля відбулось серед мертвої тиші в парляменті. Це звернення і промова Дебре започаткували триденні парляментарні дебати. *Члени правої Незалежної партії, опозиційної до будьяких політичних переговорів та договорень з альжирсько-арабськими націоналістами* гостро атакували політику де Ґоля та таврували персонально прем'єра Мішеля Дебре, покликаючись на його своєчасну заяву, що ніяких політичних розмов з мусульманськими партизанами не буде. Голосування над підписаним в справі Альжиру договором не буде, зате воно може відбутися, якщо буде зголошене вотум недовір'я для уряду. Всенародній референдум у Франції відбудеться вірогідно 8 квітня цього року.

Один із провідників альжирських повстанців, віце - прем'єр революційного альжирського уряду Мохаммед Бен Белля після свого звільнення із французького ув'язнення, в якому він перебув шість років. Фото зроблене біля резиденції альжирської делеґації в Сінаїь - Ле - Буші у Швайцарії.

Міні підтримує урядовий плян зменшити торговельні тарифи

Вашингтон. — Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій Джордж Міні, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, підтримував урядовий проєкт зменшити митні оплати від імпортованих товарів на те, щоб збільшити американську торгівлю з закордонними державами. Але він одночасно домагався, щоб уряд більше допомагав тим бизнесменам, які потерплять внаслідок зменшення торговельних тарифів. Робітничий провідник домагався більшої урядової допомоги для робітників, які можуть втратити працю внаслідок більшого імпорту товарів із закордону. Міні говорив про потребу перевишколу робітників, щоб могли працювати в інших промислах, втративши працю внаслідок імпорту або механізації праці.

ЗДА поширюють автономні права японців на островах Ріюку

Токіо. — До столиці Японії прибув ще в минулу п'ятницю асистент державного секретаря для далеко - східніх справ, Аверелл Гарриман, який в нарадах з прем'єром Гаято Ікеда й іншими членами японського уряду виявив зміни, що їх ЗДА плянують в своїй політиці супроти островів Ріюку, та зокрема найбільшого з них — Окінави, яка є одною з найважливіших американських військових, морсько - летунських заморських баз. Водночас оприлюднено заяву президента Кеннеді в цій справі. Президент Кеннеді вніс поправки до обов'язуючого в цій справі розпорядку з 5 червня 1957 року. Він признав принцип приналежности островів Ріюку до японської держави та погодився, що ті острови перейдуть цілком під японську адміністрацію, якщо тільки дозволять на це змінені умовини з уваги на безпеку.

В річницю смерти бл. п. Д. Галичина

В понеділок 26-го березня, о год. 8.00 рано в українській католицькій церкві св. ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті відправить о. декан Антін Борса заупокійну Службу Божу і Панахиду за спокій душі померлого перед роком головного предсідника УНСоюзу, сл. п. Дмитра Галичина. В Богослуженні візьмуть участь найближчі співробітники Головного та службові головної канцелярії УНСоюзу і „Свободи".

Совєти посилюють допомогу комуністичним партизанам в Ляосі

Вієнціян. — Від останньої осени совєтські військові доставили на летовище Чепоне в опанованій комуністами смузі Ляосу збільшились трикратно — твердять американські військовики в Ляосі. Водночас, за іншим твердженням ляоського генерала Фумі Носована, серед комуністичних з'єднань, які облягають місто Нам Та в північно-західній частині країни, приймають участь також дві комуно - китайські сотні, а старшинами в ляоських комуністичних партизанів є москалі. Завдяки цій активнішій закордонній допомозі ляоським комуністам — знову оживились дії на внутрішньо - ляоському фронті. Ці останні відомості американської і ляоської розвідки є найкращим доказом на забріхання совєтського уряду, який саме три дні тому знову проголосив заяву проти американської військової акції в Південній Азії.

Сирія й Ізраїль зголосили скарги до Ради Безпеки ОН

Об'єднані Нації. — Однаково Сирія, як Ізраїль зголосили одно на одного скарги до Ради Безпеки Об'єднаних Націй з приводу ізраїльської атаки на сирійське прикордонне село і поруйнування тамошніх укріплень. В обидвох скаргах цілком інакше представляється ту дію. Так, напр., ізраїльська нота твердить, що це був відплатний налет внаслідку постійних провокаційних дій збоку сирійської прикордонної сторожі, що сирійські укріплення в зневтралізованій зоні були порушенням договору про перемир'я, та що в тій військовій операції ізраїльське військо потерпіло 5 вбитих і добровільно завернуло назад до Ізраїлю. Зате сирійська нота рішуче заперечує будь-які зачіпки збоку Сирії, таврує акцію Ізраїлю, як „загрозливу для миру" аґресію та твердить, що сирійське військо відперло ізраїльців, які мали найменше 32-х вбитих. Обидві ноти наспіли на адресу д-ра Карльоса Соси - Родріґеза з Венесуелі, теперішнього президента Ради Безпеки. Тому, що Сирія зажадала офіційно скликання Ради Безпеки для цієї справи, то Рада Безпеки зійдеться в наступному тижні. У Тель Авіві ізраїльські власті показували закордонним атташе і журналістам схоплену під час того рейду зброю — комуночеської і совєтської продукції. Це була зброя, яку свого часу дістала Об'єднана Арабська Республіка, що її складовою частиною була раніше Сирія. Вся зброя тієї республіки походить з комуністичних країн.

Урядові заходи для підтримки проєкту про медичну опіку над старшими

Вашингтон. — Президент Кеннеді при кожній нагоді заявляє, що пересланий до Конґресу проєкт медичної опіки над старшими особами в рямках соціяльного забезпечення повинен бути ще на цій сесії Конґресу ухвалений. Цією справою цікавляться не тільки члени уряду, але і виборці, які надсилають листи й депеші до членів Конґресу, вимагаючи ухвалення цього законопроєкту. Але в урядових колах гадають, що, покищо, не було б в Конґресі потрібної більшости. Справа стане „горячою" аж в перших літніх місяцях, коли ще збільшиться пошта, що надходить до сенаторів і конґресменів. В більшості ця пошта є в користь урядового проєкту. Але не сплять і вороги медичної опіки над старшими особами в рямках соціяльного забезпечення. І так з Шикаґо повідомляють, що жінки лікарів масово висилають листи до Конґресу, в яких заявляються проти урядового проєкту, підтримуючи чоловіків - лікарів, які поборюють цей проєкт.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ ВЕСНИ

В оточенні жовтих нарцизів (жонкілів), під промінням південного сонця Енні Лайон в Атлянті, Джорджія, зустрічає перший день весни, офіційний прихід якої припадав у цьому році на год. 9.30 вечора у вівторок дня 20-го березня.

В Ню Йорку вшановано пам'ять Олени Теліги в 20-ті роковини смерти

Ню Йорк. — Стараниям Українського Золотого Хреста в Ню Йорку влаштовано тут 18-го березня в авдиторії школи св. Юра академію для відзначення 20-річчя героїчної смерти поетки - революціонерки Олени Теліги. Академію відкрила Марія Лехицька, б. довголітня голова Головної Управи УЗХ. Доповідь в українській мові зачитала д-р Галина Лащенко, а в англійській мові Павлина Різник. В мистецькій частині програми виступила солістка Ганна Шерей, якій на фортепіяні акомпаніювала Галя Клим. Велике враження робив на присутніх монтаж із творів Олени Теліги в виконанні артистів театру „Живого Слова" під мистецьким керівництвом п-ні О. Добровольської. В монтажі приймали участь: Л. Крушельницька, О. Кириченко й З. Салик, озвучення до монтажу приготовив В. Змій. Публіка з захопленням сприймала *виконання програми. Для* відзначення 20-річчя смерти О. Теліги Український Золотий Хрест у Ню Йорку видав своїм коштом спеціяльну книжечку на 32 сторінки з відповідними статтями про Поетку та низкою вибраних її поезій.

КАНДИДАТ НА ПОСАДНИКА ГЕМТРЕМКУ ЖЕРТВУЄ НА ПАМ'ЯТНИК ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Гемтремк, Міш. — Волтер Джей. Гисо, що є кандидатом на посадника цього міста, склав 50 долярів на фонд будови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні — інформує п. В. Тустанівський з Дітройту.

В АМЕРИЦІ

● **Економіст** робітничої організації Американська Федерація Праці - Конґрес Індустріяльних Організацій Стенлій Руттенберґ заявив, що уряд мусить збільшити федеральні видатки, якщо направду хоче, щоб економіка цієї країни збільшувалася в швидшому темпі, як дотепер.

● **Секретар праці** Артур Дж. Голдберґ заявив, що зменшення митних оплат на привіз товарів до ЗДА збільшить американський експорт, а це причиниться до того, що в цій країні збільшиться число затруднених. Спочатку збільшений імпорт спричинить збільшення числа безробітних, але пізніше внаслідок зросту експорту зросте число затруднених.

● **Директор Корпусу Миру** Сарджент Шрайвер, зізнаючи в сенатській комісії Закордонних Справ, домагався збільшити видатки на цей Корпус до суми дол. 63,700,000, бо до 30-го червня 1963-го року він плянує подвоїти число Корпусу, яке мало б виносити тоді 10,000 добровольців.

● **Канадійський амбасадор** до Західньої Німеччини Ескотт М. Рід незабаром залишає Бонн і виїжджає до ЗДА, бо його найменували на дорадника при Міжнародному Банку Відбудови і Розвитку. Цей канадієць викликав зацікавлення ще в тому, що директор цього банку Юджін Р. Блек недавно говорив про свою резиґнацію з теперішнього становища.

У СВІТІ

● **Княжна з Монако**, дружина Райнiє III, перед виходом заміж одна з найславетніших американських фільмових зірок Ґрейс Келлі, погодилась ґрати головну ролю в новому фільмі. Вона приїде літом цього року до своєї матери у Филядельфії і під час отих літніх місяців співпрацюватиме у накручені фільму. Його заголовку і змісту не виявлено. Княжна Ґрейс має двоє дітей. Вона була одною з лавреаток „Оскара" у фільмовому світі.

● **До Західньої Німеччини** приїхав Ганс Зайґевассер, член східньо - німецького комуністичного уряду, та виголосив у Франкфурті, на зборах Товариства колишніх жертв нацизму, — одної з замаскованих п'ятиколонних організацій, — промову з атаками проти західньо - німецького уряду. Після того спокійно, ніким не зачеплений, вернувся до Східньої Німеччини. За західньо - німецькою конституцією всі німці мають право вільного подорожування по тій країні і нема законного способу заборонити німецьким комуністам із Східньої Німеччини приїздити у пропаґандивних цілях.

● **Андрей Туполев**, провідний совєтський конструктор літаків, творець джетового літака ТУ-104, працює буцім-то над сконструюванням машини, яка мала б 600 пасажирських крісел. Совєтське радіо принесло цю сенсаційну вістку, не підтримавши її ніякими подробицями.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25 — Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлений матеріял повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Організація народу, через нарід і для народу

У липні цього року сповниться 186 років від часу, як об'єднані колонії Америки проголосили свою Деклярацію Незалежности. За цей — з перспективи історії — відносно короткий час Америка стала під кожним оглядом наймогутнішою країною в світі, завдячуючи свій розвиток, без сумніву, тим демократичним принципам, на яких вона збудована і які клясично з'ясував Абрагам Лінкольн у своїй історичній Геттисбурзькій промові про „владу народу, через нарід і для народу".

Віддзеркаленням такого розвитку на демократичних засадах може бути й Український Народний Союз, справжня організація „народу, через нарід і для народу'. Підготова до ювілейної, бо 25-ої з черги Конвенції УНСоюзу, що має відбутися з кінцем травня ц. р. в Ню Йорку, дає на це промовистий доказ.

У підготові до цієї Конвенції впродовж місяців січня і лютого понад 81 000 членів УНСоюзу, зорганізованих у його 489 Відділах в ЗДА і Канаді, вибрали своїх уповноважених делегатів, що мають їх на Конвенції репрезентувати і в їх імені, для їхнього добра виносити рішення та вибрати з-поміж себе тих, хто має стояти за стерном їхньої організації.

Промовистим доказом того, що УНСоюз є організацією „народу, через нарід і для народу", може послужити також перевірка майна, діловодства та організаційного стану УНСоюзу, яку переводить тепер обрана Конвенцією Головна Контрольна Комісія. Очевидно, що УНСоюз, як заінкорпорована братерсько - забезпеченева установа, підлягає забезпеченевим законам багатьох стейтів і провінцій Канади, в яких вона діє, і до цих законів вона достосовується. Рівночасно стейтові забезпеченеві власті переводять періодично скрупулятну перевірку фінансів, діловодства та фінансової і організаційної діяльности УНСоюзу. Цю перевірку переводять найбільш кваліфіковані спеціялісти і вислід її та їх звіт може бути вірогідним свідоцтвом стану, розвитку і активности організації.

Але державні закони і перевірки — одна справа, а організація „народу через нарід і для народу" — друга. Тим то кожна конвенція - нарід, що вибирає свою владу для організації, включає до тієї влади і свою контрольну комісію, яка в імені того народу і для нього переводить дбайливу перевірку всього діловодства, фінансового і організаційного стану та активности, і її звіт у першу чергу є міродайний для Конвенції. Крім того, Контрольна Комісія, базуючись на проведеній перевірці, висуває в своєму звіті цілий ряд рекомендацій, що мають на меті скріпити організацію та запевнити її дальший найкращий розвиток саме для добра членів.

Ясно, що в таких обставинах і на таких засадах УНСоюз може тільки рости і розвиватись, як на них росте, розвивається й могутніє вся країна, частину якої він становить.

Аргентинська несподіванка

Недільні парляментарні й губернаторські вибори в Аргентині принесли таку поразку партії президента Артуро Фрондізі й перемогу партії колишнього, прогнаного з Аргентини диктатора Хуана Перона, що країна опинилася відразу в стані поважної політичної кризи. Військова генераліція, яка 16-го вересня 1955-го року скинула була Хуана Перона, тепер рішуче спротивилась перебранню влади в шістьох провінціях пероністичними губернаторами та скликанню новообраного парляменту. Під натиском військових кол президент Фрондізі, покликавшись на конституційну клявзулю про право уряду приймати надзвичайні постанови в обороні демократичного ладу, скасував вибори в тих провінціях, в яких виграли пероністи, і призначив тамошніх військових командантів — тимчасовими губернаторами. У відповідь на ці заходи пероністи й комуністи, які об'єдналися в тактичному бльокові проти режиму Фрондізі, проголосили „безконечний" робітничий страйк протесту.

На прикладі недільних виборів в Аргентині можна ще раз перевірити той трагічний парадокс, як то демократичні вольности можуть бути використані для угроблення демократії. Так було з приходом до влади Адольфа Гітлера, який у 1933-му році став диктатором не внаслідок змови чи військового перевороту, а внаслідок виборчої перемоги й отримання становища канцлера з рук зодійнього президента Гінденбурга. Вибори в Аргентині відбулися — як одностайно стверджують закордонні обсерватори — справедливо, із збереженням усіх засад демократичної ординації. Нарід вільно й непримушено подав голоси за того Перона, який від 1944 до 1955 року правив по-диктаторськи, скасувавши свободи слова й друку, спершися на створеній ним сервілістичній партії, та прийнявши за найсильніший засіб влади — демагогія, що прихилила до нього робітництво й анонімну вулицю. В результаті тієї системи Перон привів Аргентину над берег економічної руїни і врешті сам собі підготовив нагальний упадок. У перших після того диктаторського режиму вільних виборах в лютому 1958-го року рішальну перемогу здобув Артуро Фрондізі, за якого голосували частинно самі пероністи, як також усі „ліві", включно з комуністами, як за радикала. Але в недільних виборах всі вони звернулися вже проти Фрондізі, як проти „слуги американських капіталістів", з помсти за економічні реформи, які, хоч оправдані на далеку мету, безпосередньо вдарили по робітниках і середній верстві, бо, між іншим, заморозили висоту платень і заробітків, не обнижуючи коштів прожитку і не припинивши інфляції.

Отож нарід голосував, але — чи знав той нарід, чого він хоче? Чи можна коритися всім рішенням народу, навіть тоді, коли вони звернені одверто проти народних інтересів? Бо ж висліди недільних виборів були б напевно інакші, якби не комуністи та їхні поплентачі, які бажають не так повороту Перона до влади, як загального хаосу, в якому найбільше може скористати комунізм. Комуністи, між іншим, є ворогами заініційованого Америкою „Альянсу для Поступу", хоч він ставить своєю ціллю якраз ті соціяльно-економічні реформи, які мають змінити нинішню соціяльно - економічну структуру в більшості латиноамериканських країн та піднести економічний і культурний рівень сірої людини.

В цій ситуації дійсно ще благодаттю Аргентини є те, що існує така здорова сила, як є військо і його верхівка, — сила, яка думає здоровими категоріями і протиставить демагогії, настроям вулиці та злобній партійній грі — державну рацію. Ці самі військові лідери настояли недавно на зірванні Аргентиною дипломатичних взаємин з Кубою Фіделя Кастра, дармащо Аргентина виявляла в останньому часі тенденції до куцого невтралізму. Президент Фрондізі, пішовши в одному й другому випадках по лінії бажань генераліції, виразно опер своє урядування на військо.Назверх воно звучить неприємно, „протинародно" й „протидемократично". Але в отих дивоглядних латиноамериканських відносинах, в яких аж міниться від парадоксів, президент Фрондізі вибрав найправильнішу лінію — саме в обороні демократії, проти загирювання її зловживаними демократичними засобами. Якщо цей перехідний період причиниться до заспокоєння пристрастей (у чому, зрештою, можна сумніватись) та переведення реформ, пропонованих „Альянсом для Поступу", то виявиться знову спасенна роля армії не тільки у війні, але й у мирі, коли треба протидіяти неґативним течіям в народі.

Потрібно меценатів

Могутній розвиток американського суспільного життя в усіх його проявах, зокрема у виховній та культурно - мистецькій ділянках, можливий у великій мірі завдяки меценатству як супільних груп, так і поодиноких людей. Крім великих і загальновідомих фундацій Форда чи Рокефеллера, у щоденній американській пресі можна подибати десятки й сотні імен осіб, які не тільки складають поважні пожертви, але часто й призначають усе своє майно саме на ті гуманітарні, виховні та культурно- мистецькі цілі.

Ми, українці в Америці, в дрібній жертвенності додержуємо кроку нашим співгромадянам. В останніх часах занотовано навіть подивугідні приклади жертвенности, зокрема на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні. Але, за тільки дуже малими винятками, у нас майже немає індивідуального меценатства. Це правда, що серед нас немає багато мільйонерів, але все ж таки є заможні люди, для яких пожертва навіть тисячі чи більше долярів на точно означену ціль не зробила б великої щілини у їхньому конті.

Маємо на думці одну конкретну справу. В останніх роках до УНСоюзу, до УККА і, напевно, до інших наших інституцій звертаються заанґажовані в американських університетах наші молодші науковці, бажаючи допомоги в публікації їхніх наукових праць. Назвемо один з багатьох прикладів. Наш молодий науковець підготовив працю, що має першорядне значення для того, що ми називаємо ширенням української правди. Університет, в якому він учить, дав йому поважну стипендію на видання книги, а другий університет погодився видати її під своєю фірмою, якщо матиме ґарантію звороту коштів видання. Потрібно ще 1 500 дол. УНСоюз, заанґажований тепер виданням англомовної Енциклопедії Українознавства, не може дозволити собі на цю додаткову витрату. Не має грошей на ту ціль і УККомітет. Але ми певні, що серед наших громадян знайшлася б не одна — бо й не одна ця потреба — але ряд осіб, що могли б дозволити собі на таке меценатство, назавжди записуючи своє ім'я між тими, що допомогли в розвиткові нашої культури і ширенню нашої правди, допомагаючи рівночасно молодим науковцям промощувати шлях у краще майбутнє нашого народу.

М. Прокоп

ПИТАННЯ КОЛОНІЯЛІЗМУ ЗНОВУ ПЕРЕД ОН

Від 20-го лютого ц. р. у спеціяльній комісії сімнадцятьох ведуться в Об'єднаних Націях дальші дискусії в справі західнього колоніялізму. Дотеперішні кількатижневі наради переконують, що, хоч ще XV сесія Генеральної Асамблеї ОН винесла в грудні 1960-го року одноголосну постанову про потребу ліквідації західнього колоніялізму і хоч від того часу деякі народи Азії та Африки стали самостійними, це питання ще довго не сходитиме з порядку нарад ОН. Причина цього в тому, що: а) далі існують численні колоніяльні території під володінням західніх держав, б) деякі з тих держав намагаються різними способами спинити процес деколонізації, в) для Москви дуже на руку існування решток західнього колоніялізму, бо, поки існують західні колонії, Москва може нацьковувати їх населення проти Заходу, а сама тим часом виступати в ролі декляративного оборонця свободи народів і, водночас, закривати те, що діється з не-російськими народами в СССР.

Комісія сімнадцяти

Правну підставу для дискусії в справі західнього колоніялізму дало рішення XVI сесії Генеральної Асамблеї з 28-го листопада 1961-го року. Цим рішенням доручено голові Асамблеї утворити спеціяльну комісію з 17 членів ОН для перевірки виконування постанови XV сесії Генеральної Асамблеї про остаточну ліквідацію західнього колоніялізму. Ця комісія має скласти звіт третій частині XVI сесії, яка відкриється в червні ц. р., та XVII сесії Генеральної Асамблеї, яка буде скликана у вересні ц. р.

Згідно із згаданими дорученнями, президент Генеральної. Асамблеї Монгі Слім утворив 23-го січня ц. р. комісію сімнадцятьох із представників таких членів ОН: Австралія, Камбоджа, Етіопія, Індія. Італія, Мадаґаскар, Малі, Польща, Тунісія, Совєтський Союз, Англія, ЗДА, Уруґвай, Венесуеля і Югославія. Комісія зібралась вперше 20 лютого ц. р. і вибрала своїм головою представника Індії, — Шандра Джга, його заступником представника республіки Малі — Кулібалі, а звітодавцем сирійця — Ріфея.

Об'єктом праці комісії є рештки західніх колоніяльних посілостей чи підопічних територій, у кількості 88 із населенням коло 70 мільйонів. З цього числа 42 території із 40 мільйонами населення припадає на Велику Британію, решта знаходиться у володінні Бельгії, Португалії і ін. За підрахунками совєтських делеґатів ЗДА мають у своїх колоніяльних посілостях 7 мільйонів людей, включаючи Порторіко і тихоокеанські острови.

Різні погляди на те, як ліквідувати західній колоніялізм

На відміну від загостреної атмосфери під час першої частини колоніяльних дебат в ОН, які відбулися восени 1960 і 1961-го року, коли, як відомо, совєтські делеґати гостро нападали на західні держави, наради комісії сімнадцятьох почалися порівняно спокійно. Такий тон надали нарадам перші „три великі", себто ЗДА, Англія та СССР, і до цього достосувались інші делеґації. Американський делеґат Бінґгем навіть запропонував у своїй вступній промові, щоб делеґації узгіднювали між собою всі рішення так, щоб оминути голосування, отже й розбіжности думок. Цікаво, що цю пропозицію обережно підтримував також совєтський делеґат Валеріян Зорін, а за ним і інші.

Не було значних розбіжностей і при устійненні черговости питань, якими комісія мала б займатися. В принципі прийнято пропозицію делеґата Етіопії про те, що на початок треба розглядати справи африканських колоній, зокрема: Родезії, Найселенду. Мозамбіку, Занзібару, Кенії, Басутоленду, Бечуансленту та Свазіленду. Читачеві варто запам'ятати назви тих територій, бо вони, чи радше народи, що там живуть, у ближчому часі стануть самостійними націями, а тим самим і членами ОН. Коли на таку черговість погодились і большевики, було ясно, що вони вирішили дати „мораторію" Америці, лишаючи набоці такі питання як Порторіко, а виміряючи головні удари проти Бельгії, Португалії і Англії.

Але дуже скоро виявилось, що одне діло на міжнародній конференції погодитись на загальні принципи, а друге домовлятись в конкретних питаннях. Так сталося й на комісії сімнадцятьох.

Як перші, комісія вирішила взяти на розглядини питання Південної Родезії і португальських колоній в Африці. Цим вона і займається в хвилині, коли пишуться ці рядки. Та поки це зробити, комісія мусіла вирішити такі питання: а) якими засобами інформації вона має користуватися: тими, що їх постачають теперішні адміністратори колоній, чи також тими, які можна одержати від політичних організацій колоніяльних народів, що на місцях борються за самостійність; б) чи переслухувати представників визвольних організацій колоніяльних народів, — а деякі з них існують також в Ню Йорку; в) чи комісія сімнадцятьох має висилати окремі місії в колоніяльні терени і яка має бути їхня співпраця з колоніяльними адміністраторами; г) чи т. зв. недорозвиненість колоніяльних народів може припинити процес деколонізації, чи, навпаки, треба скоріше давати самостійність усім західнім колоніям, навіть якщо там має утворитись становище подібне до того, яке утворилося в Конґо.

Під час розгляду цих питань зразу поділилися погляди сімнадцятьох делеґатів. Англійці, підтримані італійцями, заявили, що без дозволу британської адміністрації не можна висилати до колоній будьяких комісій або переслухувати делеґатів колоніяльних народів. Делеґат ЗДА виступив в ролі посередника, настоюючи на тому, що всі колонії в принципі повинні стати самостійними, отже, місії мусять встрявати у внутрішні справи колоніяльних територій, але ввесь процес повинен проходити поступово, бо самостійність непідготованих народів приводить до хаосу. Інтересно зідмітити, що становище Америки підтримали не тільки представники Австралії та Венесуелі, але також таких колоніяльних народів ак Мадагаскар (Магаляссі), Танґаньіка, Тунісія і ін.

Проти такого повільного процесу деколонізації висловилась гостро совєтська делеґація. Відповідаючи на заяву англійського делеґата, мовляв, Велика Британія несе великий тягар відповідальности за колоніяльні народи, Зорін сказав, що завданням комісії буде саме цей тягар чимскорше зняти з британських плечей. Виступи Зоріна і його заступника Платона Морозова підтримали Польща, Югославія, а з недавно колоніяльних народів передусім делеґація Малі. Проте, хоч совєтська делеґація не може розраховувати в комісії 17-ох на більшість, хоч, як видно з попереднього, більшість афро - азійських делеґатів добре відрізняють те, що діє в інтересі ліквідації західнього колоніялізму, від того, що має виразний посмак холодної війни між Москвою і Заходом, — немає сумніву, що, виступаючи проти решток західнього колоніялізму, большевики вдаряють у найслабші місця західнього світу.

Говорять тільки про афро - азійські народи

Українському читачеві не треба пригадувати, що на порядку нарад ОН стоїть тільки

(Закінчення на стор. 3-ій)

УСПІШНА ТА КОРИСНА АКЦІЯ

Вшанування 70-ліття життя ВПреосв. Митрополита - Ісповідника Кир Йосифа треба уважати не тільки доброю християнською та громадською повинністю, але також дуже корисною справою для всіх українців. Ініціяторам цієї акції належиться щире признання і подяка. Тепер варто глянути оком на її перебіг і зробити належні висновки, які напевно можуть стати в пригоді у якійсь черговій, ще не передбаченій нашій громадсько - суспільній акції.

Кому з наших громадян доводилося підготовляти якусь імпрезу для відзначення цього незвичайного ювілею, той переконався, яке широке поле для нашої загальної справи давала нам ця нагода.

З приємністю ствержуємо, що американська преса дуже прихильно поставилась до акції вшанування нашого ієрарха. Для прикладу візьмемо столицю стейту Колорадо — Денвер, де найпопулярніші щоденники „Денвер Повст" і „Роки Мавнтін Нюз" вмістили незвичайно прихильні статті із світлинами Митрополита Йосифа Сліпого.

Велику статтю на першій сторінці з двома світлинами Кир Йосифа вмістив відомий „Денвер Кетолик Реджістр". Всі ці статті були написані на основі Пастирського Листа Їх Ексцеленції Митрополита Амврозія Сенишина, і тому в жадній з них не було найменшого перекручення якогось факту, як то часто трапляється в американській пресі.

В кожній із статтей подано місце і час святочної академії, яку підготовила місцева українська католицька парохія при допомозі Відділу УККА та інших громадських організацій.

Направду, досі жадна наша справа не була так широко і прихильно оприлюднена, як ця, і якщо б наші громади по всіх стейтах хотіли використати цю добру нагоду, то більша частина американського населення довідалася б про нашого ув'язненого Владику та про гірку долю поневоленого українського народу. Рямці нашої статті не дозволяють навести того, що написали про нашого Ієрарха згадані американські часописи. Також не будемо описувати вдалої та порядно підготовленої імпрези, яку підготовили українці Денверу.

Замість цього ми хотіли б, не роблячи нікому докору, вказати на деякі недоліки наших ширших суспільно - громадських акцій.

Нашим центральним громадським чинникам, які ініціюють якусь ширшу громадську акцію, треба мати на увазі теперішній стан діяльности наших поодиноких громад, розкинених по Америці. Мабуть по всіх місцевостях ця праця лежить на плечах одиниць. Отже, щоб не зменшувати і так малого числа охочих до громадської праці, треба йти назустріч цим людям доброї волі. Треба заздалегідь подбати про найконечніші матеріяли для запляновaних акцій — тексти промов, тексти спеціяльних радіових програм, вірші для дітвори і молоді, пропаґандивні брошури і т. д. Такі речі можна видрукувати масово, а опісля розпродувати громадам.

Ось, наприклад, під час останньої акції виявилося, що у великій пригоді став би прекрасний текст Пастирського Листа, яким користувалися американські редакції, пишучи про Кир Йосифа. Як добре було б мати якнайбільше відбиток цього Листа, щоб залучувати їх до запрошень, висиланих до американського духовенства, чи вручати відповідним урядовим чинникам.

А вже найголовніше наперед подбати про такі акції. Короткий час зовсім виключає такий успішний засіб пропаґування як радіо чи телевізія. По більших українських осередках, де є мистецькі, письменницькі та інші потрібні для імпрез сили, легко підготовити імпрезу і на скору руку, але більшість наших малих громад таки потребує на це часу.

Нарешті треба звернути увагу ще на одну справу. Майже на кожну українську імпрезу приходять американці, які хочуть довідатись дещо про український народ, його минуле та сучасне. І тут виринає пекуча потреба — видати бодай маленьку брошурку, в якій було б сказано, де та Україна лежить, в якій були б подані основні дані про багатства України, про її минуле та сучасне. Чому б котрійсь із наших центральних установ не зайнятися виданням такої брошури? Але текст її повинен бути направду добре обдуманим та зредаґованим.

Деякі громадяни ставлять питання: якщо маленька група в Денвері могла пропхати статті аж до трьох американських газет, то чому наші люди в Ню Йорку не подбали хоч про маленьку статейку зі світлиною Кир Йосифа в таких журналах як „Лайф" чи „Тайм"? Деякі з тих журналів мають спеціяльні кутики на релігійні теми. Віримо, що зробити таку річ було б не тяжко. Треба було б тільки подбати про неї. Редакція „Лайфу" чи „Тайму" сама нам ніколи такого не запропонує. Практика показує, що американська преса не є така недоступна для наших пекучих справ, як то іноді нам видається. Треба тільки стукати, і — відчиниться!

К. К.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО СТЕФАНІЮ РИБЧАК, Д-РА ЮДУ, ЄВГЕНА КОЛЯНКІВСЬКОГО ТА ІН.

В календарі УНСоюзу за 1962-ий рік надруковано статтю Г. Дмитерко - Ратич п. з. „Листопадові міркування". Там є згадка про Стефанію Рибчак. Сказано, що вона передісталась зі Львова через фронт із завданням зорганізувати польовий шпиталь для української армії. Такий шпиталь, правдоподібно, зорганізувала вона десь в лютому або з початком березня 1919-го року в м. Кристинопіль, повіт Сокаль.

Шпиталь приміщувався в забудованнях поміщика Вишневського (?). Названо його Бриґадійний Шпиталь ч. 9.Це було в тому часі, коли творилася бриґада під командою сот. А. Шашкевича. Першим лікарем цього шпиталю був сот. д-р Маврикій Юда (жид), колишній окружний лікар в м. Залізці. Не д-р Симон Юда, як подано в Альманаху „Угнів та Угнівщина".

Я працював тоді з хор. Іваном Лемішкою в сотенній канцелярії. Д-р М. Юда, довідавшись, що я австрійський рахунковий, заанґажував мене як рахункового до Бриґадійного Шпиталю ч. 9. Це було в другій половині березня 1919-го року. В тім часі і познайомився я зі Стефанією Рибчак, яка була санітаркою. По кількох днях моєї праці в шпиталі вона захворіла на тиф і, не зважаючи на дбайливу опіку д-ра Юди і сестер-служебниць з Кристинополя, померла. Там її й поховано.

У „Свободі" з 17-го січня ц. р., в статті „До історії Белзької Бриґади" є згадки про поручника Євгена Колянківського. Це — помилка, бо Євген Колянківський був не поручником, а четарем 1-ої сотні в курені пор. М. Давибіди. Я був при чет. Є Колянківському рахунковим цієї сотні. Це було тоді, коли Галицька Армія злучилась з большевиками.

Дальше в „Свободі" з 8-го січня ц. р. згадано, що лікарем Бриґадійного Шпиталю був д-р Кац, а потім д-р Лев Сосенко. Це — помилка. Першим лікарем Бриґадійного Шпиталю ч. 9. був — як сказано, — сотник д-р Маврикій Юда, який відійшов до Начальної Команди(мабуть, на приказ лікаря Нач. Ком. д-ра Білозора), а на його місце прийшов пор. д-р Лев Сосенко. Це було під час офензиви генерала Грекова, і Бриґадійний Шпиталь ч. 9. був тоді на постої в Тернополі.

Опісля ми перейшли річку Збруч, тинялися по всіх усюдах, і я наприкінці листопада 1919-го року захворів на тиф. По кількох тижнях циганської їзди на возі — на припоручення д-ра Л. Сосенка лишили мене в шпиталі в Тульчині, звідки я, видужавши, вернувся пішком до Балти, до Бриґадійного Шпиталю ч. 9.

Д-р Л. Сосенко помер, мабуть, у міжчасі на тиф. Про лікаря Каца в Бриґадійнім Шпиталі ч. 9. я не чув, в кожному разі не пригадую його.

А. Заяць

Торонто, Канада.

Д-р М. Лоза

ЄВГЕН ҐРЕБІНКА

(У 120-річчя народин)

(2)

Незалежно від цього Гребінка виявив у байках - приказках власну творчу індивідуальність і надав їм оригінального національного кольориту. В оцінці Гребінчиних байок українські критики однозгідні: вони оцінюють Гребінку як одного з найкращих українських байкарів. Для прикладу повторимо оцінку Івана Франка, дану в його „Нарисі історії українсько - руської літератури" (Львів, 1910, стор. 93):

„Як байкописець, займає Гребінка перше місце в нашім письменстві. Його байки визначаються ярким національним і навіть спеціяльно лівобережним кольоритом, здоровим гумором і не менше здоровою суспільною і ліберальною тенденцією".

„Ін мінус" Гребінці Микола Зеров ставить його балакучість у деяких байках, яка приглушує собою суть самої байки. В загальному оцінка Зерова позитивна.

Вірш і мова Гребінчиних приказок — пише Зеров — визначаються плавністю і чистотою. В них нема ні тієї грубости, що часом так неприємно вражає в „казках" Гулака, ні тієї безбарвної сухости, якою характеризуються „прибаютки" Боровиковського. Немає в них і численних помилок проти української фонетики та морфології, перш за все неправильних, обрубаних форм („Тобі народ блаженной України"), якими часто-густо грішить Білецький-Носенко. Натомість є у них велика і безпосередня жвавість, різноманітний словник, гнучка і правильна синтакса і надзвичайне часом уміння перехопити в народної мови притаманний їй секрет утворювання мальовничих і влучних виразів, уміння, яким Гребінка дорівнюється подекуди до самого Котляревського".

(Зеров, Нове укр. письменство стор. 169-170).

Наводимо одну з Гребінчиних байок, щоб видніші були і стиль і мова автора. Байка зветься „Лебідь і Гуси":

На ставі пишно
Лебідь плив,
А Гуси сірі
край його поринали.
„Хіба оцей біляк
вас з глузду звів? —
Один Гусак загомонів, —
Чого ви, браття,
так баньки повитріщали?
Ми попелясті всі,
а він один між нас
Своє пиндючить пір'я біле!
Коли б ви тільки захотіли,
Щоб разом — стало бить —
вся бесіда взялась,
Ми б панича сього
якраз перематили".
І завелась на ставі геркотня,
Гусине діло закипіло:
Таскають грязь і глей зо дна
Та мажуть Лебедя,
щоб пір'я посіріло.
Обмазали кругом —
і трохи галас стих;
А Лебідь — плись на дно —
і випурнув, як сніг.

Крім байок написав ще Гребінка українською мовою декілька ліричних віршів, з яких „Українська мелодія", що починається словами „Ні, мамо, не можна нелюба любить", — стала популярною піснею. На окрему увагу заслуговує вірш „Човен", в якому автор натякнув на свою долю як письменника, що пускається у світ, у життя.

Прозою написав Гребінка по-українськи тільки дві речі: передмову і післяслово до альманаху „Ластівка".

В оглядах літературної творчости Гребінки поминають звичайно його твори, написані по-російськи. Немає потреби замовчувати тієї частини літературної спадщини — тим більше, що зміст їх і дух — українські.

Треба, однак, при тому зазначити, що й у Гребінки бувають моменти, в яких він показує себе льояльним громадянином російської імперії. Особливо несмачним і невірним з історичного боку є закінчення твору „Богдан", в якому Гребінка вихваляє Переяславський договір.

По-російськи писав Гребінка віршем і прозою. Серед віршів переважає лірика, а в ній є чимало переспівів українських народних пісень. Переспівуючи їх, Гребінка хотів відкрити перед москалями красу української народної поезії. В багатьох російських віршах, чи радше віршах в

(Закінчення на стор. 4-тій)

П. Гончаренко очолює Капелю Бандуристів

17-го грудня 1961 р. відбулися річні загальні збори членів Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в Дітройті.

В звіті про діяльність управи Капелі голова П. Гончаренко відмітив значні осяги Капелі в 1961 році, а саме: В тім році підготовано нову програму, присвячену сотим роковинам з дня смерти Тараса Шевченка, з якою Капеля об'їхала 30 більших і менших громад Америки й Канади і в той спосіб належно вшанувала пам'ять Поета.

Хоч Капеля з причини фінансових труднощів концертувала лише із зменшеним складом та під керівництвом нового дириґента П. Потапенка, вона цілком успішно справилася з своїм завданням, про що свідчило надзвичайно тепле сприймання програми концертів та ряд письмових признань місцевих громадських комітетів, для яких успіхи Капелі були далеко понад сподівання.

На такі успіхи Капеля спромоглася внаслідок посиленої праці протягом цілого року. Останні місяці перед концертами проби відбувалися майже щоденно, а то й у дві зміни.

Перед поїздкою Капелі награно нову платівку „Слово Тараса", присвячену сотим роковинам смерти Поета, яку громадянство уважає за найцінніший набуток Капелі.

З доходів концертів заплачено Кредитівкам понад $ 4,000 боргів Т-ва Приятелів Капелі з европейської поїздки, $ 420 на пам'ятник Т. Шевченка та $ 300 на різні харитативно - культурницькі цілі.

По закінченні концертів, Капеля була запрошена як професійна мистецька одиниця на три виступи перед провідною американською публікою, про ці концерти писали американські журнали, що відомі по всій Америці.

Капелею зацікавився визначний американський імпресаріо К. І. Креймер, який взявся на власний риск організувати туру Капелі на осінь 1962 року. Хоч умови співпраці для Капелі на початках і не є цілком вигідні, але щоб поставити Капелю на службі інформації чужинців про Україну, управа згодилася на співпрацю. На жаль на підставі тимчасової угоди Капеля мусить припинити будь-які виступи, поки не відбуде турне.

З метою поповнення Капелі молодими бандуристами при Капелі відкрито школу, в якій уже навчається понад 20 осіб.

Нова управа має подбати про забезпечення працею бандуристів, з тим, щоб повернулися назад до Дітройту ті, що раніше виїхали та щоб була можливість приїзду до Дітройту більшого числа співаків і бандуристів, бо лише в той спосіб можна буде скоротити видатки і скласти бюджет.

По звіті контрольної комісії і по дискусіях обрано нову управу в складі: голова з обов'язками адміністратора — П. Гончаренко; заступник голови — І. Косіковський; секретар — А. Малкович та члени: І. Кучер і Я. Сена. Ревізійна комісія: Б. Косак — голова, М. Воронович — секретар та Г. Попов — член.

Збори будуть продовжені для виборів мистецького керівництва та інших органів.

А. Б.

Відзначення Роковин 22-го Січня у Вашингтоні

Об'єднання Українців у Вашингтоні відзначило Роковини самостійности і соборности України. Велика заля Пірс Гол була вщерть виповнена. На Академії були приявні й чужинці, представники інших, поневолених Москвою, народів.

На Академії промовляв проф. Г. Денисенко про „Історичне тло актів 22-го січня". Прелеґент з'ясував події тогочасних днів, коли Україна піднімалася до самостійности. Прочитала уривки IV-го Універсалу панна З. Вітковицька. Ю. Дубровська віддеклямувала вірш „На Софійській площі".

Слідувала точка „З піснею у віках", — це мелодеклямація укладу пані Л. Коваленко, яку виконували пані Г. Максимюкова і чоловічий квартет при Об'єднанні Українців Вашингтону під керівництвом д-ра Є. Гіля.

Програму заповідав д-р Ю. Старосольський. Пані М. Ставнича добре акомпанювала на фортепіяні. Оформлення сцени по мистецьки приготовив мистець інж. В. Сім'янцев.

Відспіванням чоловічим хором і всією громадою національного гимну закінчено Академію.

Мирон Пилипець

ПИТАННЯ КОЛОНІЯЛІЗМУ ЗНОВУ ПЕРЕД ОН

(Закінчення із стор. 2-ої)

західній колоніялізм. Однак, ці дебати мають значення також і для народів совєтської імперії. Справа в тому, що вони закріплюють в опінії світу деякі універсальні істини, зокрема істину про те, що поневолювання народів і всякий колоніялізм та імперіялізм — це ганьба нашого сторіччя. А з другого боку те, що прагнення поневолених народів до свободи і їх боротьба за неї — це велика і шляхотна справа, яка мобілізує навіть найбільш відсталі племена. Крім того колоніяльні дебати в ОН розкривають даремність зусиль навіть найбільш жорстоких колонізаторів за остаточну перемогу визвольної боротьби поневолених народів. Бо кожний рік поширює коло вільних народів, і зразу їхні репрезентанти з'являються на форумі Об'єднаних Націй.

Правда, нині ці процеси штучно обмежені теренами Азії й Африки. Але на довшу мету замикати їх у рямках афро - азійського континенту буде неможливо і, зрештою, безпредметно, бо всі афро - азійці стануть державними націями. Тому українці належать до тих, хто у власному інтересі повинен прагнути остаточної ліквідації західнього колоніялізму в Азії і Африці, бо він є одною з колод на шляху до ліквідації всякого колоніялізму в світі.

Приклад гідний наслідування

11-го лютого відбулося в родині подружжя Теодора і Ольги Мельник, примірних і жертвенних парохіян попередньо парохії св. о. Николая, а тепер парохії св. Иосифа в Шикаґо, небуденне родинне торжество, а саме хрестини їх першої донечки Оксани-Марії, якою поблагословив їх Господь по 16 роках подружнього життя.

По співаній Службі Божій, о год. 1-ій вполудне відбулось хрещення маленької Оксани-Марії, якого довершив парох Всч. о. Иосиф Шарий, а опісля прийняття в церковній залі, на яке прибуло 250 осіб, членів родини, приятелів і знайомих панства Мельників, між якими були старі емігранти, тут роджені та новоприбулі, які разом творили одну дружню велику сім'ю та гарно забавлялися до пізнього вечора. Парох Всч. о. Иосиф Шарий, Всч. о. д-р Іван Чинченко, проф. Іван Барабаш з дружиною, члени родини аж з далекої Канади та інші визначні гості причинилися до звеличання того торжества.

Зібрані гості, складаючи свої побажання і подарунки пп. Мельникам, не забули також і про народні цілі та перевели збірку на сироти залишенців в Німеччині, яка дала суму $107.75, і другу збірку на пам'ятник Тарасові Шевченкові, яка дала $58.13.

Хай Всевишній Господь благословить пп. Мельників і їх маленьку потіху Оксану-Марію многими літами за такий гарний почин, який, треба сподіватися, знайде собі наслідників!

Михайло Харів

З хрестин на Церкву-Пам'ятник та „Веселку"

10-го березня в простірній залі в Норвіч з нагоди хрещення новонародженого сина п-ства Юрія і Зіновії Турич, присутні на заклик отця протопр. Т. Борецького й п. К. Гаврилюка обдарували, за старим українським звичаєм, новонародженого й склали добровільні пожертви на Церкву-Пам'ятник у Бавндбруку, Н. Дж., та на дитячий журнал „Веселку".

В загальному зібрано суму $ 43.50, з якої на Церкву-Пам'ятник приділено $ 33.50, а на „Веселку" $ 10.

Приявні на бенкеті, куми, гості та всч. от. протопр. Борецький побажали новохрещеному — Юрієві й його батькам та хресним батькам доброго здоров'я і „многих, веселих літ", щоб прожили в достатках.

Щира подяка от. протопр. Борецькому, батькам малого Юрчика, хресним батькам і всім приявним гостям-приятелям за зложену пожертву.

Василь Олійник,
секр. 387 Відділу УНС
в Виллиментик, Конн.

Республіканський Комітет опрацьовує виборчу плятформу

Вашинґтон. — В столиці діє 12-членний Республіканський Комітет Засад, який опрацьовує основні пункти виборчої плятформи для цьогорічних виборів. В цьому комітеті є 6 сенаторів і 6 конґресменів, очолює його конґресмен Мелвін Р. Лерд із Маршфілду, Висконсин, а містоголовою є сенатор Б. Гікенлупер з Айови. В цьому комітеті є збалянсовані по два сенатори і конґресмени з правиці, центру і лівиці. В політичних колах передбачають, що плятформа буде триматися середини, яку підтримував колишній президент Айзенгавер. Сподіваються, що в полівичних засадах Республіканської партії не буде згадки про ті розходження, які існують між поступовим партійним крилом і ультраконсервативною групою.

● Французькі терористи в Альжирі наскочили в останньому тижні на з'їзд педагогів та в пивниці з залі і на подвір'ї розстріляли трьох мусульманських і трьох европейських педагогів.

● Суд оскаржує вояка Джорджа Джана Ґеснера в тому, що він був здезертирував і передав був совітським аґентам відомості про атомову продукцію і керовані ракети. Вояк Гесснер є заарештований і знаходиться в форті Лівенворті, Кензас.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що дня 20-го березня 1962 року, з Волі Всевишнього, по довгій і важкій недузі, відійшла у Вічність наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п. Ірина-Марія з Русинків

РУДАКЕВИЧ

б. учителька
у Варшавськім і Тернополі, народжена 17-го листопада 1905 року у Львові.

ПАНАХИДА — буде відправлена в ЧЕТВЕР і П'ЯТНИЦЮ, 22-го і 23-го БЕРЕЗНЯ 1962 року, в год. 7:30 вечора, у похоронному заведенні Mc. Nerney-Burnadz, при 371 Lakeview Ave., Clifton, N. J.

ПОХОРОН — відбудеться в СУБОТУ, 24-го БЕРЕЗНЯ 1962 року, в год. 8:30 рано, з похоронного заведення, а в год. 9:00 рано з церкви св. о. Миколая, при Van Buren St., на цвинтар св. о. Миколая в Lodi, N. J.

В глибокому смутку:

ІВАН — муж
ВОЛОДИМИР — син
ІЛЛЯТКО і ЛЬОНГІН — брати з родинами
СТЕФАНІЯ ЮСЬКЕВИЧ — кузинка
ІЗИДОР і ЮЛІЯ ЮСЬКЕВИЧ — кузин
ФРАНЦ і ЮРІЙ КОЛОДІЙ — шваґер і сестрінок
д-р ОСИП і ОКСАНА КРАВЧЕНЮКИ з родиною
інж. ЗЕНОН і ВІРА САЛЕВИЧІ з родиною

В ПЕРШІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

бл. п. ДМИТРА ГАЛИЧИНА

колишнього УСС, президента УККА та головного предсідника УНС

в неділю, 25-го березня 1962 р.
о год. 4-ій по полудні
в Церкві св. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
буде відправлена
ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА
Після Служби Божої в приміщенні НАРОДНОГО ДОМУ в Ню Йорку відбудеться
ПОМИНКОВА ЗУСТРІЧ
присвячена пам'яті ПОКІЙНОГО

До участи в Службі Божій та поминковій зустрічі запрошує родину, знайомих та все українське громадянство

СТЕФАНІЯ ГАЛИЧИН
Дружина

В третю річницю смерти св. п. Марії Валійської

Вже три роки минуло від смерти св. п. Марії Валійської, а її постать стоїть живою в пам'яті тих всіх, що знали її. А знало її безліч людей, в першій мірі так зване „старше громадянство". Ті, з якими вона вийшла на терністе еміграційне життя, коли наше військо змушене було перейти Збруч. Ті, з якими вона перебула невідрадну добу таборового життя в Польщі. Ті, серед яких перебувала після залишення таборів, аж до останньої своєї мандрівки в ЗДА.

Молода талановита артистка театру Садовського, повна ентузіязму й віри в нашу перемогу, залишила разом з більшістю трупи Київ, щоб не переривати своєї артистичної праці серед тих, що активно боролися за волю батьківщини, і переїхала до Кам'янця Подільського. — Нічого не сталося, казала вона, праця продовжувалася, бо мусимо ж перемогти й повернути до Києва.

Але сталося інакше, боротьба затягнулася, дехто зневірився, кілька артистів повернулися до Києва, але Маруся Валійська — ні. Залишилася з тими, які не складають зброї . . ., які вірять, що боротьба ще не закінчена.

Зброя її — пісня. В ті очайдушні дні, коли воювали на кілька фронтів. Або в таборах, серед людей, які за дротами були близькі до зневіри, пісня не була лише розвагою. Це була зброя, що нищила відчай, що додавала віри, що відганяла безнадійність, промовляючи до глибини душі.

Покійна Маруся Валійська крім свого артистичного таланту, мала ще один, великий талант. Вона була прекрасною людиною, яка любила людей і розуміла, що люди потребують правдивої, від серця ідучої любови. Наоколо себе вона розсівала щирість і любов, усміх сердешний, співчуття й доброзичливість, зрозуміння горя чужого, а одночасно замовчування власного — це були прикмети Небіжки.

В тім, безперечно, була сила й зміст її таланту. Співала артистка й людина, що хотіла радість дати людям. Тому, всі, хто чув її, хто мав можливість ближче обсервувати її життя, всі безмежно вдячні їй за те, що кидала світлі промені в наше життя. За те, що на цілім своїм тяжкім еміграційнім життєвім шляху, на який вступила молодою дівчиною, залишилася молодою ентузіясткою нашої визвольної доби. Зерна неправди не було в тієї людини: якже ж чистою мусіла бути ідея, якій вона служила.

Б. Р.

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

моєї Незабутньої Дружини

св. пам. Марії Валійської

будуть відслужені

ПАНАХИДИ

за вічний спокій її душі:

1. у СУБОТУ, 24-го БЕРЕЗНЯ ц. р. в год. 12:00 вполудне, на місці її вічного спочинку на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
2. у НЕДІЛЮ, 25-го БЕРЕЗНЯ ц. р. після Служби Божої, в Катедральному Храмі св. Володимира, 160 Захід 82-га вул. у Ню Йорку.

Прошу численних Друзів Покійної в ці дні спільно зі мною вшанувати її світлу Пам'ять.

Аркадій ВАЛІЙСЬКИЙ

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. Стефана БРОДИКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в СУБОТУ, 24-го БЕРЕЗНЯ 1962 року в год. 9:00 ранку

в українській католицькій церкві СВЯТОГО ДУХА, при North 5th Street — в БРУКЛИНІ, Н. Й.

Приятелів та Знайомих запрошує родина:

АННА — дружина
ОЛЬГА — донька
ІВАН — зять
МАРТА — внучка

ПОДЯКА

Дякуємо всім нашим Рідним, Приятелям, Знайомим і Незнайомим, що взяли участь в Похоронах нашого СИНА і БРАТА

бл. п. Юрія Я. РЕШЕТИЛА

що помер трагічно 6-го січня і був похоронений 9-го січня 1962 року в Лаймі, Огайо.

Дякуємо Всеч. о. Л. Біласові, нашому пароxові Росфорду за відправлення Служби Божої і Похоронів.

Дякуємо за численні квіти і пожертви на Служби Божі, та інші цілі.

Дякуємо п. Тарасові Гнатчукові за посмертну згадку про Покійного, поміщену в щоденнику „Свобода".

Зокрема дякуємо всім Тим в Америці і в Европі, що так численно в листах співчували нам та піддержували нас в нашому тяжкому горю.

Всім щире Спасибіг!

ОЛЬГА і д-р ТЕОДОР РЕШЕТИЛО — батьки
АРІЯДНА і ДАРІЯ — сестри

Замість квітів на могилу

св. п. д-ра НИКИФОРА ГІРНЯКА

кол. Отамана УСС

$15.00 — на Дар Українських Воєнних Інвалідів

складає

УПРАВА ВІДДІЛУ ОбВУА в НЮАРКУ

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого

сл. пам. д-ра НИКИФОРА ГІРНЯКА

— складаємо —

$10.00 — на пластові табори в Німеччині,
$10.00 — на Дар Українським Воєнним Інвалідам.

СТЕФАНІЯ ДЗЯДІВ
МАРІЯ ТРОЯК
ЛЕСЯ і ВОЛОДИМИР КУЛЬЧИЦЬКІ

Загальні Збори Осередку СУМА в Дітройті, Миш.

4-го лютого в приміщенні Українського Політичного Клюбу при Сікат відбулися звичайні Загальні Збори СУМА „Київ". В президії були: Григорій Королишин — голова та члени: Любомир Кльось та юна сумівка Вікторія Гаховська. З привітами виступали: А. Никончук від СУМА „Орлик", мгр. С. Кравчишин від ООЧСУ, Д. Івасишин від Оселі „Київ" та представник від Головної Управи СУМА. Після звітів уступаючої управи, звітів контрольної комісії та дискусії над звітами на внесок голови контрольної комісії друга М. Калинича одноголосно уділено уступаючій управі абсолюторію. Після уділення абсолюторії на внесок голови номінаційної комісії друга Д. Сулими загальні збори вибрали слідуючий склад управи: голова — Федір Токарчук, заступник голови — Степан Спетрицький, секретар — Григорій Дробний, орг. реф. — Петро Куций, культурноосв. реф. — Богдан Верещинський, скарбник — Степан Леськів, господар — Григорій Курилів, реф. преси — мгр. Михайло Калинич, спорт реф. — Михайло Пшеничний. члени управи: Г. Королишин, І. Терлецький, В. Зубар; голова контрольної комісії Евген Василик, голова тов. суду Д. Сулима, реф. юного СУМА проф. Яків Яворівський.

М. К.

До громадян округи Лігай Велі

Аллентавн, Нортгемптон, Бетлегем, Істон і Палмертон, це громади, які улаштували спільними силами Шевченківський концерт 4-го червня 1961 року. — Як відомо всім, Український Конгресовий Комітет, дістав від американського уряду дозвіл на поставлення пам'ятника Тарасові Шевченкові у столиці Злучених Держав Вашингтоні, але під умовою, що пам'ятник матиме відповідну форму і величину, згідно з вимогами столиці. Ця справа вимагає поважної суми грошей, стало ясним цілій великій українській громаді в Америці, що треба зібрати потрібну суму. Зараз почали щедро жертвувати на цю справу — були такі громадяни, що жертвували тисячі, були інші, що жертвували сотки, були й ті, що давали десятками долярів, та всеж таки ще не маємо повної суми, потрібної на будову пам'ятника. Залишилось ще багато громадян, що не мали змоги зложити своєї пожертви. Тому, дорогі громадяни, звертаємось до Вас, приготуйте суму, що Ви призначили на цю ціль, а до Вас зголосяться члени комітетів, що уповажнені вести збірку, або самі покличте когось з членів комітету Пам'ятника Шевченкові (в кожній громаді існують місцеві комітети П. Ш.). Хочемо цим віддати честь нашому великому поетові — Тарасові Шевченкові.

Окружний Комітет Пам'ятника Шевченкові в Лігай Велі.

Громади Трой і Коговз, Н. Й., віддали поклін нашому Кобзареві

За старанням та силами громад Трой і Коговз відбувся 5. березня в Горожанському Клюбі в Коговз концерт, присвячений пам'яті нашого національного пророка Тараса Шевченка.

Програма свята складалася з трьох частин. Дві перші виконали діти народної школи при нашій парохії в Коговзі. В останній взяли участь місцевий хор з Коговза, який відспівав три пісні, та учні школи українознавства при парохії в Трой, які виконали інсценізацію до слів „Думи мої". Крім цього маленька дівчинка з Трой У. Корчун з чуттям та хистом віддеклямувала „Кавказ" Т. Шевченка, за що публіка нагородила її грімкими оплесками. Доповідачами в укр. мові була п. Л. Боднар, а в англ. мові І. Сучавер зі Сієна Колоджу. На завершення програми присутні відспівали національний гимн. — Концерт був удалий і зробив на наших громадян гарне враження.

Юліян Бачинський

МекКлой таврує міжнародну мораль невтральних держав

Вашингтон. — Джон МекКлой, колишній дорадник Президента в справах роззброєння, у квітневому числі квартальника „Форін Афферс", що його видавцем є Рада для закордонних зв'язків, аналізує становище різних невтральних країн до різних міжнародних проблем за останній рік і приходить до висновку, що невтральні країни не можуть претендувати на ролю „сумління світу". Він пригадує, що конференція невтральних лідерів у Београді не спромоглась на засудження совєтської серії ядрових детонацій, коли тим часом вони негайно закричали на саму заповідь, що ЗДА переводитимуть такі детонації, щоб не допустити до совєтської переваги. Виявилось теж двояке відношення невтральних до принципу не вживання сили. Індія, яка найголосніше проповідувала „мирні засоби", не завагалась вжити збройної сили, щоб окупувати й анектувати португальські посілості. Таким чином — каже МекКлой — невтральні виявляють таку мораль у міжнародних справах, що вони підтримують того, кого бояться, та легковажно ставляться до тих, які їм не загрожують. Вони прийняли теж дивоглядний поділ воєн на „справедливі війни", що вони їх самі ведуть, і „несправедливі", які не йдуть по лінії їх інтересів. МекКлой вважає, що внаслідку невтральні держави не матимуть морального авторитету на міжнародних з'їздах, бо ніхто їх за справжніх невтральних не вважатиме.

● **Чехословаччина** запротестувала проти заміру Австрії приступити до Спільного Господарського Ринку, економічної організації 6-ох західних держав. Совєтський Союз перестеріг Австрію, що її приступлення до того економічного бльоку буде вважатись зламанням договірного зобов'язання Австрії щодо зберігання невтральности. Австрія виправдується, що вона хоче дістати від партнерів Спільного Господарського Ринку згоду, щоб вона, Австрія, була звільнена від будь-яких політичних обов'язків. Але члени того економічного бльоку не хочуть на це погодитись.

● **Повідомляють**, що не будуть оскаржувати тих 4-х юнаків, які минулої суботи невідповідно поводилися з полковником Джаном Г. Гленном, першим американським астронавтом та пароxом Літтл Фолсу, Вірджінія, Френком А. Ервін. Полковник Гленн і о. Ервін вирішили разом з поліційними старшинами в цій справі поговорити з батьками згаданих юнаків.

Дихнули Україною . . .

В суботу 17-го лютого, о год. 8-ій вечора в театральній залі при 2225 Машер вулиця у Філядельфії, Український Гурток Сценічного Мистецтва, під режисерством А. Манойла, з участю артистки сцени Марини Данилевської та членів дорослого ОДУМ-у, виставив 2 водевілі з побутово - реалістичного театру: „Пропечатали" — Тогобочного і „Жартівниця" — Альбіковського. В „Пропечатали" — дія відбувається в одному з готелів Петербургу, за царських часів. Заможний і поважний хуторянин, психологічно, близький сценічний родич Мартина Борулі — Яків Михайлович Мотовило, з побожною дружиною Параскою, прибули до столиці, щоб відвідати церкви. Випадково однакове ім'я і прізвище з гулякою-купцем робить для Мотовила цілий ряд прикрих ситуацій.

В цьому водевілі артисти своїм мистецьким виконанням, з одного боку показали статечну, трудолюбиву родину з Богом, добробутом та чеснотами в Україні, а з другого виявили гнилизну столичного життя з її п'явками, газетними авантюрниками, з губернаторськими кур'єрами ошуканцями та іншими пройдосвітами, що оточували свою жертву!

В другому водевілі „Жартівниця" — на фоні хутірської ідилії — український дідич Кирило Зозуля наказує своїй одинокій донці Любі носити „панську одежу", щоб привабити городського панича - студента. Українська красуня „Жартівниця" в намисті, весела, грайлива, повчає в садку свого придуркуватого наймита Оверка, щоб він передягся в панський жіночий одяг городської панянки, та належно зустрів панича - студента з города. Ролю „жартівниці" виконувала Паша Манойло; ролю Оверка — Сава Пласка; ролю панича — Федір Букач; ролю батька А. Манойло.

Бездоганне сценічне виконання артистів аж 3-ох генерацій, бо ролю Параски у водевілі „Пропечатали" легко й натурально виконувала артистка Марина Данилевська, якій вже під 70 років, але цього зі сцени помітити було не можна! Всі грали натурально, держали себе на сцені невимушено та подали правдиві образи людей, що жили й діяли понад півстоліття тому! Зокрема присвічувала глядачам іскра Божа юних талантів Паші Манойло та Наді Терещенко, яких жде наша українська сцена!

Кілька разів викликали артистів на сцену рясними оплесками за те, що хоч на хвилину перенесли їх усіх в нашу далеку живописно-сонячну Україну!

Прибуток від вистави призначено на школу українознавства.

К. С.

ЄВГЕН ГРЕБІНКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

російській мові, пробивається ніжний сантимент до України.

Мало знають у нас, що популярна російська пісня „Очи черные" — це твір нашого Євгена Гребінки.

Прозою по-російськи написав Гребінка коло 40 творів — повістей, романів і дрібних оповідань. Щодо тематики цих творів, то їх можна поділити на кілька циклів. В „Оповіданнях пирятинця", „Ось кому зозуля кувала", „Мачуха і панночка" старався Гребінка дати показ окремих сторін українського життя. Побут і звичаї чиновництва змальовані в таких творах: „Лука Прохорович", „Далекий родич", „Певні ліки" і інші. „Записки студента" мають характер автобіографічний. Найбільш популярними були свого часу історичні повісті Гребінки: „Ніженський полковник Золотаренко" і „Чайковський". Остання під оглядом літературним куди сильніша за першу. В цитованій уже „Історії українсько-руської літератури" Іван Франко висловився, що „Чайковський" був улюбленим твором галицько - руської молоді 60-их і 70-их років. У прозовій творчості Гребінки помітний вплив Гоголя. Особливо сильний він в „Оповіданнях пирятинця".

На завершення огляду літературної творчости Євгена Гребінки належить згадати про зредагований ним альманах „Ластівка". За порадою Григорія Квітки - Основ'яненка, Гребінка спочатку мав у пляні видавати окремі українські випуски при московському журналі „Отечественны Записки", але з того пляну нічого не вийшло і Гребінка рішився видати самостійно альманах. Проти такого видання виступили деякі москалі, а в першу чергу критик Белінський. В редагуванні альманаху допомагав Тарас Шевченко, який дав до нього свої перші вірші. Альманах названо „Ластівкою" тому, що це була справді перша такого роду річ, друкована українською мовою. Перед тим альманахи в кращому випадку були двомовні. „Ластівка" символізувала прихід української весни, прихід національного відродження. Вийшла „Ластівка" на весні 1841 року. Надруковано в ній твори 13-ох українських поетів і письменників. „Ластівка" була знана Маркіянові Шашкевичеві і справила на нього велике враження.

Кінець.

Посмертні згадки

Іван ЗАРАСКА — довголітній член 204 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 20-го березня 1962 року. Покійний народився в селі Покості, пов. Мостиська в 1891 році. Полишив у смутку дружину Анастасію, сина Василя, синову і 2 внуків, братову Павліну та братанка Євгена. Похорон відбудеться в п'ятницю, 23-го березня 1962 р., з пох. заведення П. Яреми до церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар Оливна Гора. — Вічна Йому Пам'ять!

В. Гасій, секр.

Іван МОТЕЛЬ — довголітній член 58 Відд. УНСоюзу, член Української Прав. Церкви св. ап. Петра і Павла в Ютиці, помер несподівано 17-го лютого 1962 року, на 66-му році життя. Покійний був тихої й лагідної вдачі. Походив із Західньої України. Полишив у смутку дружину Анну, сина і дві доньки та 3 внуків. Покійного поховано на цвинтарі УПЦеркви. — В. Н. П.!

І. Я., секр.

ТАРЗАН, ч. 4809, На сліді леопарда!

THE APE-MAN CONSENTED TO HELP CHARLES LAVER, AND FOR THE NEXT FEW DAYS THEY HUNTED IN THE BUSH

LAVER LEARNED THAT FEAR WAS A NORMAL REACTION TO DANGER, BUT THAT IT COULD BE CONTROLLED —

'NOW COMES A GOOD TEST,' SAID TARZAN ONE AFTERNOON. 'WE FOLLOW THE SPOOR OF A LEOPARD'

Мавполюд погодився допомогти Чарлзові Лейверові. І так найближчих кілька днів вони полювали в чагарнику.

Лейвер пізнав, що страх, — це нормальна реакція на небезпеку, і що страх можна контролювати . . .

— Тепер надходить добра проба, — сказав Тарзан одного пополудня. — Ми натрапили на слід леопарда!